

Eenige beschouwingen over de Wet, houdende verbodsbepalingen tegen het dragen van wapenen, van 9 Mei 1890, Stbl. 81

<https://hdl.handle.net/1874/238592>

W. VAN SON.

Eenige beschouwingen over de Wet,

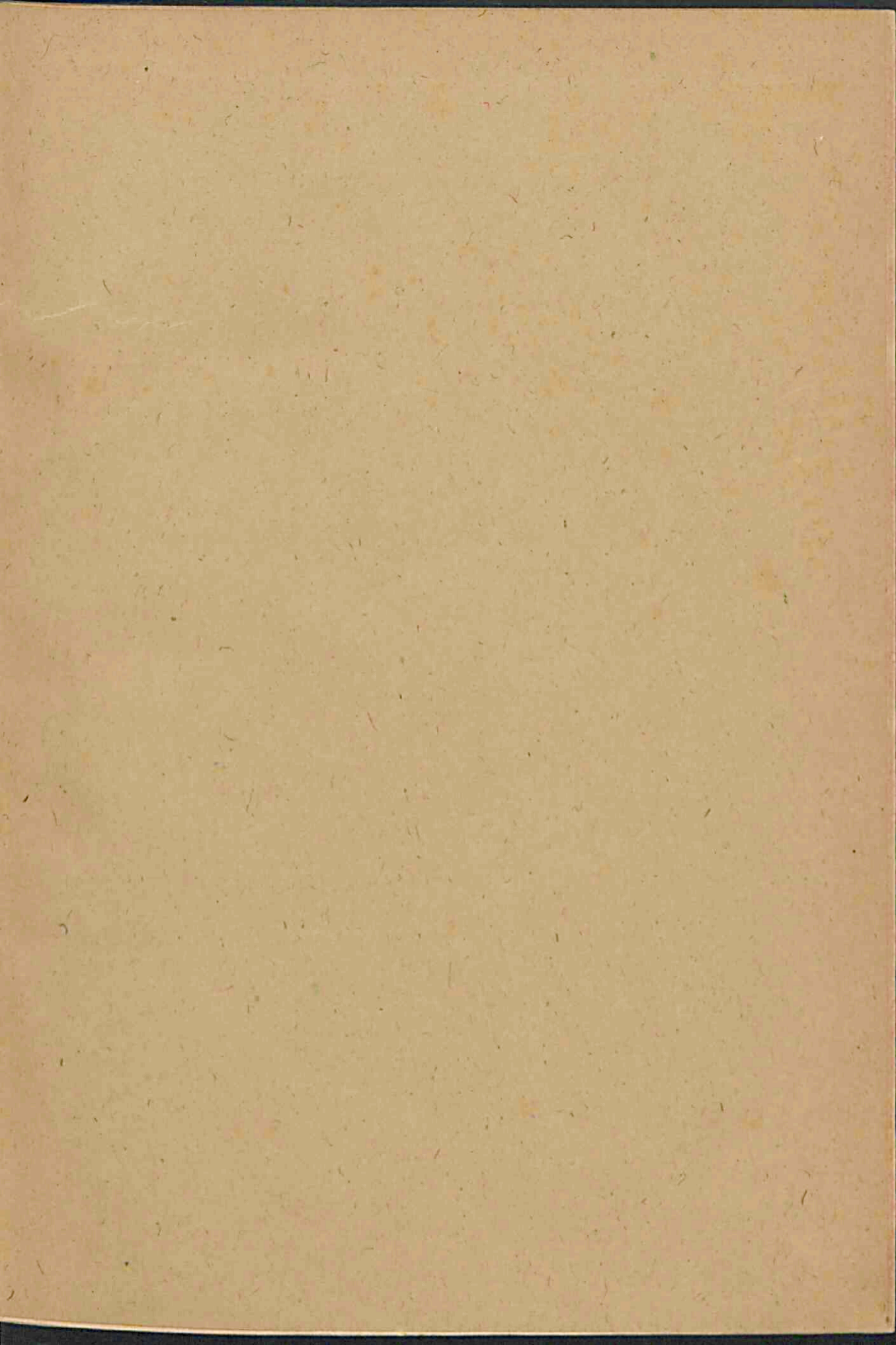
HOUDENDE

verbodsbepalingen tegen het dragen van Wapenen,

v. d. 9 Mei 1890, Stbl. Sl.

UTRECHT,
J. DE KRUYFFE.
1891.

A. qu.
192

Eenige beschouwingen over de Wet,

HOUDENDE

Verbodsbepalingen tegen het dragen van Wapenen,

v. d. 9 Mei 1890, Stbl. 81.

Eenige beschouwingen over de Wet,

HOUDENDE

Verbodsbepalingen tegen het dragen van Wapenen.

v. d. 9 Mei 1890, Stbl. 81.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

DR. J. M. GALLÉE,

Hoogleraar in de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT,

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op WOENSDAG 18 MAART 1891, des namiddags te 3½ ure,

DOOR

WILLEM VAN SON,

geboren te Rheden.

UTRECHT,

J. DE KRUYFF. — Korte Nieuwstraat.

1891.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

**Eenige beschouwingen over de Wet houdende
verbodsbepalingen tegen het Dragen van
Wapenen, v. d. 9 Mei 1890, Stbl. 81.**

De volgende bladzijden zijn gewijd aan eenige beschouwingen over de wet houdende verbodsbepalingen tegen het dragen van wapenen, van den 9 Mei 1890, Stbl. 81, voornamelijk geput uit de geschiedenis dezer wet.

Het onderwerp dier wet kan niet nieuw genoemd worden.

Zooals de Minister van Justitie bij de beraadslagingen in de II Kamer opmerkte, was het reeds Philips de Goede die in 1453 hieromtrent eene ordonnantie uitvaardigde.

Art. 1 bepaalde :

„Niemanden, dan die syn van de justitie, ofte de selven
„assisteren, mogen gaen bij daghe, noch bij nachte in
„gewijde, ofte ongewijde plaetsen binnen de steden, noch
„ten platten lande, met eenighe booghen, handt-, voet-,
„ofte armbooghen, Pycken, Calven met tacken, Glizernen,
„Bremessen, Houweren, Goudsen, Herhameren, Pals-
„keren binnen met ijzer, langhe Messen, langhe Daggen,

„t zijnde in de snede langer als twee voeten”; een verbod dus om wapenen te dragen, hetzij men dit deed zichtbaar of onzichtbaar.

Voor ons is verder voornamelijk van belang de: *Déclaration du Roi, concernant le port des armes, donnée à Versailles le 23 Mars 1728, enregistrée en Parlement le 20 Avril suivant*: eene ordonnantie van Lodewijk XV, die tengevolge van de invoering der Fransche wetgeving ook hier langen tijd heeft gegolden. Deze ordonnantie sloot zich aan bij vroegere van 18 December 1660 en van December 1666; er werd niet alleen verboden het dragen van wapenen, maar ook de vervaardiging en het koopen en verkoopen.

De in de Ordonnantie vermelde wapenen waren: „poignards, couteaux en forme de poignards, soit de poche, soit de fusil, baïonnettes, pistolets de poche, épées en bâtons, bâtons à ferrement autres que ceux qui sont ferrés par le bout, et autres armes offensives, *cachées et secrètes*.” Uitgezonderd hiervan waren nog „les baïonnettes à ressort qui se mettent au bout des armes à feu pour l’usage de la guerre.” Niet verboden was dus om een wapen bij zich te dragen dat voor een ieder zichtbaar was, hetgeen ons eenigzins moet verwonderen wanneer wij letten op de motieven voor het verbod aangevoerd. Deze waren n. l. „les différents accidents qui sont arrivés de l’usage et du port des couteaux en forme de poignards, des baïonnettes et pistolets de poche.” De ongelukken door het gebruik dezer wapenen veroorzaakt mochten meer in ’t oog vallen; dat

echter ook zichtbaar gedragen wapenen hiertoe aanleiding konden geven en de publieke veiligheid bedreigden, kon toch moeilijk ontkend worden.¹⁾

Een Keizerlijk Decreet van 12 Maart 1806 bevestigde deze ordonnantie, terwijl een Decreet van 2 Nivôse an XIV (23 Dec. 1805), ze nog had aangevuld door te bepalen in art. 1: „Les fusils et pistolets à vent sont déclarés compris dans les armes offensives, dangereuses, cachées et secrètes, dont la fabrication, l'usage et le port sont interdits par les lois.” Krachtens art. 484 van den Code Pénal bleven deze bepalingen ook in Frankrijk na de invoering van dien Code gelden; de straf werd echter door art. 314 zeer verminderd; terwijl de Déclaration bedreigde zes maanden gevangenisstraf en 500 francs boete, bepaalde de Code eene boete alleen van 16—200 francs. Strafbaar gesteld werd n. l. in art. 314 het dragen van „armes prohibées par la loi ou par les réglemens d'administration publique”, waarmee men die vroegere bepalingen bedoelde. Bij het Decreet van 8 November 1810, werden tegelijk met het fransche wetboek van strafrecht ook de Déclaration enz. exécutoir verklaard. Deze toestand duurde tot 1 Sept. 1886; het dragen van verboden wapenen was strafbaar, van andere niet. Sommige wetten hielden echter hierover nog bijzondere bepalingen in. Zoo bepaalt art. 40 der Kieswet van 4 Juli 1850, Stbl. 37, dat de kiezers die geen krijgslieden zijn, onge-

---

¹⁾ Zie over bovenst. Declaratie Fortuijn. Verz. v. W. en B. en andere rechtsbronnen v. Fr. oorsprong II bl. 378 en 381.

wapend moeten verschijnen op de plaats voor de inlevering der stembriefjes bestemd; deze bepaling mist echter poenale sanctie.

Art. 20 der wet van 22 April 1855 Stbl. 32, op het Recht van Vereeniging en Vergadering bepaalt: het dragen van wapenen is verboden in de vergaderingen in de twee voorgaande artikelen bedoeld. Dit verbod is niet toepasselijk op militaire officieren en onderofficieren in uniform gekleed." De bedoelde vergaderingen zijn: openbare vergaderingen tot gemeenschappelijke beraadslagingen in de open lucht en alle vergaderingen in gebouwen waarbij het publiek wordt toegelaten. Art. 23 stelde als straf op de overtreding eene geldboete van 5—10 gulden en gevangenisstraf van 3 dagen tot 2 maanden, gezamenlijk of afzonderlijk. Bovendien werd het recht om een wapen te dragen nog beperkt door de wet van 13 Juni 1857, Stbd. 87 tot regeling der Jacht en Visscherij. Art. 20 dier wet toch luidt: „hij die zonder de vereischte jachtacte, of in gesloten jachttijd zonder het consent in art. 16 of de buitengewone machtiging in art. 26 bedoeld, in het veld eene poging doet om wild op te sporen te bemachtigen of te dooden, is volgens art. 40 1. al. strafbaar. Daaronder is begrepen zoo hij zich met geladen schietgeweer in het veld bevindt" enz. enz.

Art. 40 bedreigde als straf eene boete van 10—20 gulden. Daardoor was strafbaar: het zich met geladen schietgeweer in het veld bevinden buiten jachttijd steeds, in den jachttijd als men niet voorzien was van een jachtacte of niet volgens art. 7 als inwonende zoon beneden den ouderdom van 18 jaar zijn vader of diens jager vergezelde.

De invoering van ons nieuw strafwetboek en bijbehorende wetten heeft dezen toestand nu geheel en al veranderd. Art. 3 der wet van April 1886, Stbl. 64, op de invoering en den overgang schafte toch af: *a.* het fransche wetboek van Strafrecht (Code Pénal) voor zooverre het thans nog hier te lande van kracht is. Daardoor verviel dus ook art. 314. Hoe was het nu met de Déclaration van 1728 en het aanvullend Décreet van 1805? Deze werden niet afgeschaft, want wel bepaalde art. 3*d* der genoemde wet dat ook zouden zijn afgeschaft alle strafbepalingen, alsmede alle bepalingen omtrent onderwerpen in de acht eerste (lees: eerste acht) Titels van het eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht behandeld, voor zooverre die niet uitdrukkelijk werden gehandhaafd; maar noch onder de strafbepalingen, noch onder de bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het W. v. Str. valt de verbodsbepaling der Déclaration; zoodat, wanneer deze hier tot 1886 heeft gegolden, de invoering van het nieuwe Wetboek hierin geene verandering heeft gebracht. Het nieuwe Wetboek toch handelt niet over het dragen van wapenen, bevat er geen verbodsbepaling tegen. Het resultaat is dan dat na 1 Sept. 1886 het dragen van verborgen wapenen wel bij de wet verboden was, maar een straf daartegen niet was bedreigd. Hieromtrent was men het echter volstrekt niet eens. Zoo oordeelde n.l. de rechtbank te Leenwarden in een vonnis van 3 Maart 1888 ¹⁾ „dat de Déclaration door art. 314 C. P.

---

¹⁾ W. 5531.

„was vervangen niet alleen wat betreft de daarbij gestelde
 „straf, maar evenzeer wat betreft het daarbij gedaan verbod
 „van het dragen van wapenen, zoodat na de invoering van
 „den C. P. genoemde Déclaration alleen van kracht bleef
 „wat betreft de opsomming der wapens welke dragen
 „voortaan door den C. P. verboden was; dat, nu bij art.
 „3a der wet van 15 April 1886, Stbl. 64, het Fransche
 „Wetboek v. Strafr. was afgeschaft op 1 Sept. 1886, de
 „bij dit wetboek reeds vervangen verbods- en straf bepalingen
 „van bovengenoemde Déclaration niet kunnen herleven; dat
 „hieruit volgt, dat het dragen van wapenen thans hier te
 „lande bij geene algemeene rijkswet was verboden en dit
 „onderwerp niet bij eene rijkswet was geregeld.” De
 Rechtbank nam dus aan dat de Déclaration reeds in 1811
 was afgeschaft en dan kon het natuurlijk niet de bedoeling
 van den wetgever van 1886 zijn haar te doen herleven.
 Van dit vonnis werd cassatie aangeteekend in het belang
 der wet, daar de regeering hieromtrent eene beslissing
 wenschte. De advocaat-generaal, mr. de Savornin Lohman,
 vereenigde zich in zijne conclusie met het gevoelen der
 Rechtbank; ook hij meende, dat de Déclaration alleen voor
 de opsomming der wapenen hare kracht na 1811 had be-
 houden. De H. R. overwoog echter: „dat bij art. 314 C. P.
 „was strafbaar gesteld het dragen van zekere soorten van
 „wapenen die bij de wet of eenig regeeringsreglement
 „verboden waren; dat dit verbod gevonden werd in de
 „Déclaration enz., welke wetsbepalingen krachtens art. 484
 „C. P. bij de invoering van dit Wetboek, in Frankrijk

„werden in stand gehouden en hier te lande te gelijk met „den C. P. zijn exécutoir verklaard bij Keiz. Décreet van „8 Nov. 1810 en nooit uitdrukkelijk zijn ingetrokken.”¹⁾ De H. R. nam dus, en m. i. terecht, aan, dat de Déclaration hier wat de verbodsbepaling betrof, naast den C. P. had gegolden en besliste ook verder dat de wet van April 1886 dit niet had veranderd; de strafbepaling was door den Code reeds vervallen, de verbodsbepaling bleef ook na den Code bestaan. De woorden van Art. 314 C. P. leiden m. i. ook tot dit resultaat; het sprak van „armes prohibées par la loi ou par des réglemens d'administration publique”; hierin ligt eene handhaving van dit verbod, niet eene vervanging.²⁾

Wat de verbodsbepalingen der wet op Vereeniging en Vergadering en van die op de Jacht en Visscherij betreft, hiervan werd de straf eenigzins gewijzigd. Die van de wet van 1855 werd alleen facultatief boete of hechtenis, terwijl het minimum der geldboete in beide wetten werd gebracht op vijftig cents, het minimum der hechtenis in de wet van 1855 één dag (art. 10 n°. 13 en art. 11 wet 15 April 1886 Sbl. 64).

Het gevolg van dezen toestand, dat praktisch het dragen van wapenen behoudens enkele uitzonderingen geheel vrij was geworden, was, dat de gemeentebesturen deze zaak ter hand namen en verordeningen er tegen gingen maken. Waren deze verordeningen nu wel geldig? Art. 150 der

¹⁾ W. 5562.

²⁾ In dezen zin ook Mr. A. Duparc in het Tijdschrift voor Strafrecht III bl. 205 e. v. in de daar aangehaalde schrijvers.

Gemeentewet toch bepaalt: „De plaatselijke verordeningen „ . . . . treden niet in hetgeen van algemeen- Rijks- of Provinciaal belang is. Bij twijfel of een verordening dit deed „ verbindt zij tot dat art. 153 is toegepast.” Dat nu eene zaak van algemeen Rijks- of Provinciaal belang is, zal wel in de eerste plaats daaruit blijken dat zij bij een wet of provinciale verordening is geregeld; is dit het geval dan mag de gemeentewetgever hierover geene bepalingen maken.

Zoo was het nu met het dragen van verboden wapenen; de nog geldende Déclaration verbood dit; hierdoor was dit tot een rijksbelang verklaard en gesteld buiten de competentie van den gemeentewetgever. Nu heeft echter volgens den Hoogen Raad art. 150 al. 2 deze beteekenis, dat de vraag of de gemeente is getreden op het gebied van den Rijks- of van den Provincialen wetgever, alleen ter beantwoording staat aan de Administratieve, niet aan de Rechterlijke macht, zoodat deze de verordening moet toepassen totdat zij door den Koning is vernietigd. Dit besliste de Hooge Raad ook weer in het vermelde arrest n.l. „dat al „ neemt men aan, dat de verbodsbepalingen van de Déclaration enz. ook nu nog geacht kunnen worden eene zij het „ dan ook onvolledige regeling voor den algemeenen wetgever te bevatten betreffende het dragen van verboden „ wapenen, dit evenwel niet wegneemt dat de verordening „ van Hennaarderadeel door den rechter, zoo daartoe overigens „ termen zijn, als niet in strijd met de wet, behoort te worden „ toegepast omdat zij verbindt totdat zij overeenkomstig art. „ 153 der Gemeentewet door den Koning is geschorst of

„vernietigd, waarvan ten deze niet blijkt.” Het gevolg van deze jurisprudentie was dat de gemeenteverordeningen over het dragen van wapenen gemaakt, kracht hielden, totdat zij door den Koning waren geschorst of vernietigd. Dit laatste gebeurde nu niet en zoo kreeg men naast de Déclaration allerlei gemeenteverordeningen met strafbepalingen die evenzeer tegen zichtbaar gedragen — als tegen verborgen wapenen waren gericht.

Het gemis van een algemeene wet deed zich echter gevoelen. Van verschillende kanten werd hierop aangedrongen, zoo door den Heer Vening Meinesz 29 Dec. 1887 in de Eerste Kamer; in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting van 1889; door den heer de Beaufort 1 Dec. 1888 in de Tweede Kamer; terwijl Mr. Duparc zijne boven geciteerde verhandeling besloot met de woorden: „voor de algemeene veiligheid van „personen en goederen . . . is voorziening dringend noodig.”

De regeering toonde zich ook niet ongenegen aan den van verschillende zijden geuiten wensch gehoor te geven. In de Memorie van Antwoord op het vermelde Verslag verklaarde de Minister van Justitie in te stemmen met de meening, dat in de leemte ten aanzien van het dragen van wapenen behoorde te worden voorzien en dat mitsdien eene regeling van dit onderwerp in overweging zou worden genomen. Op de woorden van den heer de Beaufort werd door Z. E. geantwoord, dat hij met de regeling niet lang meer wilde wachten, omdat hij van oordeel was „dat in de tegenwoordige tijdsomstandigheden het noodig is, eene wet in

„het leven te roepen , om te gemoet te komen aan de leemte , „na de invoering van het thans vigeerende Wetboek van „Strafrecht ontstaan”. De woorden van den heer de Beaufort waren gesproken ook naar aanleiding van den aanslag van den Socialist Geel op den Commissaris van Politie Stork te Amsterdam , in verband met hetgeen door den heer van Kerkwijk daaromtrent was gezegd.

Zoo werd dan 20 Mei 1889 door den Minister Ruijs van Beerenbroek een ontwerp tot regeling dezer materie bij de Tweede Kamer ingediend , vergezeld van een korte Memorie van Toelichting. — Den 16. October 1889 werd het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer vastgesteld. Naar aanleiding der hierin gemaakte opmerkingen stelde de Minister een gewijzigd ontwerp vast en zond dit met zijne Memorie van Antwoord bij de Kamer in. — 28 Maart 1890 hadden de beraadslagingen in de Tweede Kamer plaats en werd het ontwerp ongewijzigd met 53 tegen 20 stemmen aangenomen.

Den 18. April 1890 werd het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer vastgesteld ; den 2. Mei het Eindverslag , bevattende de Memorie van Antwoord van den Minister. Den 7. Mei hadden de beraadslagingen in de Eerste Kamer plaats en met 25 tegen 22 stemmen werd het ontwerp ook hier aangenomen. Het is aldus geworden de Wet van 9 Mei 1890 Stbl. 81. —

Waar ik nu de artikelen der wet een voor een zal nagaan, hunne strekking en beteekenis zooals die uit de stukken en uit de beraadslagingen blijkt, zal bespreken, ga een woord vooraf over het al of niet wenschelijke van het in de Wet vervatte verbod. Veel is hier voor en tegen aangevoerd. Zoo werd door den heer Domela Nieuwenhuis in de Tweede Kamer beweerd dat wij hier te doen hadden met eene verkapte Socialistenwet, eene tendenz- eene gelegenheidswet zooals het werd genoemd. Was dit juist, dan zou men uit dat oogpunt bezwaar tegen de wet kunnen hebben. Het beweren van den heer D. N. vond eenigen steun in hetgeen vroeger naar aanleiding van het feit Geel-Stork in de Kamer was gezegd; dit alsmede de omstandigheid, dat de Minister bij de verdediging der wet eenige keeren de Socialisten noemde, bracht o. a. den heer Wertheim er toe dit bezwaar te deelen. Toch meen ik dat daaraan bij deze wet volstrekt niet kan gedacht worden. De Minister gaf in de Eerste Kamer deze definitie van gelegenheidswet: „het is eene wet in bepaalde omstandigheden gericht tegen „eene zekere categorie van personen”; hij liet er op volgen „maar dat is hier het geval niet, want deze wet treft een ieder”. Deze bijvoeging maakte de definitie m. i. minder juist; ook al treft de wet een ieder, het zou toch eene gelegenheidswet kunnen zijn; want dat zij gericht is tegen bepaalde personen kan niet alleen daaruit blijken dat deze uitdrukkelijk genoemd worden, maar ook uit de omstandigheid dat zij gericht is tegen feiten, die alleen of bijna alleen door die personen worden gepleegd. Dit is hier nu volstrekt

niet het geval; de strafbaar gestelde overtreding is een te algemeen voorkomend feit, dan dat hier aan bepaalde personen kan gedacht worden; daarenboven de omstandigheid dat tot 1886 't verbod hier steeds bestaan heeft, doet alle gedachte aan eene socialistenwet verdwijnen.

Andere meer gewichtige bezwaren werden echter geopperd. Men achtte het verbod een te groote inbreuk op de individueele vrijheid; zelfverdediging van den rustigen burger zou er door worden verhinderd; boosdoeners zouden zich aan het verbod niet storen en juist brutaler optreden, overtuigd als zij waren dat de aangerande ongewapend was. Daarenboven meende men, dat het toch gewoonlijk onmogelijk zou zijn de overtreding te constateeren voordat van het wapen gebruik was gemaakt. Ook werd er op gewezen hoe er gevallen konden voorkomen, waarin overtreding dezer wet wenschelijk was en toegejuicht zou moeten worden, hetgeen natuurlijk demoraliseerend werken moest ¹⁾. Deze bezwaren waren m. i. niet van overwegenden aard. Of de individueele vrijheid in zekere mate mag beperkt worden, is eene vraag van strafrechtspolitik, en de beantwoording is geheel afhankelijk van het doel dat men met die beperking meent te bereiken, en van de mogelijkheid om dit werkelijk te doen; dat die vrijheid toch beperkt mag worden en in vele gevallen moet worden, is boven allen twijfel

---

¹⁾ Over deze bezwaren de Verslagen v. d. II. en de I. Kamer en de redevoeringen v. d. H.H. Hartogh, v. Houten en Lieftinck in de II. Kamer, Moolenburgh, Alberda v. Ekenstein en Vlieland Hein in de I. Kamer.

verheven. Het doel nu van deze wet, bescherming der burgers tegen gewapende aanrandingen, preventie van misdrijven, wordt door de verbodsbepaling wel niet steeds, maar toch zeer dikwijls bereikt. Dat in het dragen van wapenen een groot gevaar steekt voor de algemeene rust, valt niet te weerspreken. De Minister drukte het in de Memorie van Toelichting aldus uit: „In het gunstigste „geval toch, namelijk dat hij die een wapen draagt vol- „strekt geene misdadige oogmerken heeft, zal toch, waar „zijne hartstochten, door welke omstandigheden ook wor- „den opgewekt, zijne hand allicht naar het wapen grijpen „om zich daarvan te bedienen.” En in de Eerste Kamer haalde Z. E. twee voorbeelden aan die dit ook duidelijk doen uitkomen, n.l. in eene herberg of ergens anders, uit iemand met een geladen revolver in de hand, bedreigingen; een landlooper is op zijne zwerftochten voorzien van een wapen; in deze gevallen moeten deze personen toch kunnen worden ontwapend. Dat nu ook de rustige burger niet altijd een wapen bij zich kan dragen tot zelfverdediging is zeker waar, maar zooals herhaaldelijk werd opgemerkt, de rustige burgers dragen in den regel toch geen wapen, en waar zij het deden zou het een misbruik zijn dat men gerust zou mogen tegengaan, omdat het gevaar dat daaruit reeds voortspruit de wenschelijkheid voor enkele gevallen van noodzakelijke zelfverdediging verre overtreft. Voor die gevallen, waar de wenschelijkheid om een wapen bij zich te hebben gebleken is, zorgt de wet door het verkrijgbaar stellen van eene machtiging daartoe. Dat nu niet elke

overtreding der wet kan geconstateerd worden, dit heeft zij gemeen met alle wetten tegen dergelijke feiten; het is toch bekend dat de meeste overtredingen ongestraft blijven, maar dat toch het verbod en de mogelijkheid van betrapping, velen van de overtreding terughouden. — Hiermede staat in verband dat velen onderstelden dat tengevolge van deze wet steeds visitatie aan den lijve zou mogen plaats vinden, hetgeen natuurlijk een groot bezwaar te meer tegen de wet zou zijn. Dit werd echter weerlegd, en de onjuistheid dier onderstelling ligt ook voor de hand, daar de wet over die visitatie niets inhoudt. Daarvoor gelden dus de algemeene regelen van Strafvordering, volgens welke alleen waar *aanhouding* geoorloofd is, ook deze visitatie mag plaats vinden, terwijl waar deze aanhouding bij betrapping op heeter daad vrijstaat, er ook werkelijk *betrapping* moet zijn en de politie niet op bloot vermoeden hiertoe mag overgaan.

Dat het geval zich nu werkelijk kan voordoen dat men zich onverwachts genoodzaakt ziet met een wapen uit te gaan, kan niet betwist worden; het kan zelfs, zooals de heer Alberda v. Ekenstein zeide, toejuiching verdienen zich zelf of anderen niet aan gevaar bloot te stellen; de overtreding wordt dan moreele approbatie en dit werkt volgens de heer Alberda demoraliseerend; de eerbied voor de wet wordt er door verminderd. Dit zou zoo zijn wanneer die gevallen zich veelvuldig voordeden, niet waar het bij eene uitzondering blijft gelijk wij hier moeten aannemen. In zoo'n geval zal het openbaar ministerie ook van

zijn recht tot vervolging zeker geen gebruik maken. Sommige leden der Kamer meenden, dat men langs anderen weg beter zijn doel kon bereiken, b.v. door zwaardere straffen te bedreigen tegen hen die gewapend een misdrijf pleegden. Dit was aldus in den Code Pénal geweest, n.l. art. 211 e. v. volgens welke het gewapend zijn bij oproer tot verzwarening van straf aanleiding gaf; eveneens art. 277 volgens hetwelk voor bedelaars en landloopers het bezit van wapenen eene verzwarende omstandigheid was; evenzoo art. 381 voor diefstal. Bij het tot stand komen van het nieuwe Strafwetboek had men dit stelsel echter uitdrukkelijk laten varen en men kon dit dus moeilijk nu weer invoeren. Bovendien zou deze maatregel alle preventieve werking missen en deze had men nu juist op 't oog. Anderen wilden bepalingen maken omtrent het vervaardigen en verkoopen van wapenen. Hierdoor zou men echter veel te ver zijn gegaan; men zou daardoor ook verhinderen dat iemand een wapen te huis kon hebben om zich bij mogelijke overvallen te verdedigen. Ik meen, dat op geene betere wijze het gevaar dat in het dragen van wapenen voor de algemeene veiligheid ligt, kon voorkomen worden.

De tegenstanders vonden eenigen steun in de omstandigheid dat in het Nieuwe Strafwetboek deze overtreding niet was opgenomen. In het verslag der Eerste Kamer werd uitdrukkelijk gezegd, dat hiervan geene andere verklaring kon gegeven worden, dan dat de wetgever ze niet gewild had. Dit zal ook wel de juiste verklaring zijn, maar deze omstandigheid kon voor den tegenwoordigen wetgever geene

reden zijn de regeling achterwege te laten waar hij ze wenschelijk achtte.

Het overlaten van de regeling aan de gemeentebesturen vond ook nog verdedigers; men meende dat er reden was onderscheid te maken tusschen de steden en het platteland, dat er rekening moest gehouden worden met de gewoonten in verschillende streken; hiertoe zou men komen door enkele afschaffing der Fransche wetten. Hiertegen werd echter aangevoerd, dat de regeling zóó zeer een algemeen belang betrof, dat men deze niet mocht afhankelijk stellen van het inzicht der gemeentebesturen, terwijl ook, waar op het platteland misschien het dragen van een wapen soms zeer gewenscht was, men door het aanvragen van een machtiging hierin kon voorzien. Eene *afzonderlijke* wet achtte de minister ook voor dit onderwerp wenschelijk, omdat wanneer men de overtreding in het wetboek eene plaats wilde geven, men daarin alle artikelen moest plaatsen, hetwelk weinig in overeenstemming zou zijn met de orde van het wetboek.

Ik ga nu over tot de bespreking der artikelen.

Art. I luidt:

„Het is verboden op den openbaren weg of op eenige „voor het publiek toegankelijke plaats een wapen bij zich „te hebben.

„Onder wapenen verstaat deze wet: geweren, karabijnen, „revolvers, pistolen en andere vuurwapenen, windroeren, „dolken, dolkmessen, sabels, degens, degenstokken, priem- „stokken, wapenstokken en diergelijke voorwerpen.”

In het oorspronkelijke ontwerp luidde al. 1: „Het dragen van wapenen op of aan den openbaren weg of op eenige voor het publiek toegankelijke plaats, is verboden.” In het voorloopig verslag der Tweede Kamer werden bezwaren geopperd tegen het woord „dragen”; men vond het te beperkt en wenschte er bij te voegen „of het onder zijn onmiddellijk bereik hebben.” De minister ruimde dit bezwaar uit den weg door de nieuwe redactie. Ook wenschte men de woorden „of aan” te doen vervallen; men zou toch daardoor gevaar loopen, wanneer men zich ter beveiliging van zijn eigen erf, dat aan den openbaren weg gelegen was, gewapend op dat erf bevond, beboet te worden. Ook hiermede vereenigde zich de minister. Wat nu een openbare weg is, is duidelijk; het is elke weg die voor het publiek toegankelijk is, onverschillig of deze al of niet aan eenig publiekrechtelijk lichaam toebehoort; ook de weg, toebehoorende aan eenen particulier, is een openbare weg, wanneer hij voor 't publiek open staat. Onder „eenige voor het publiek toegankelijk plaats”, zal men elke andere plaats dan een weg waar het publiek toegang heeft, moeten verstaan. M. i. had men hiernaast eigenlijk niet van „openbaren weg” behoeven te spreken daar deze onder die ruimere uitdrukking valt. Zoo zal iemand die zich met ongeladen geweer in het veld bevindt, ofschoon hij niet in de termen der jachtwet valt, volgens deze wet kunnen gestraft worden; bevindt hij zich op terrein, niet voor het publiek toegankelijk, dan kan hij onder art. 461 Swb. vallen.

Naar aanleiding van de uitzonderingen in art. 3 gemaakt,

werd gevraagd of ook niet eene uitzondering gemaakt moest worden voor het tooneel; dit was toch ook eene voor het publiek toegankelijke plaats. De minister bestreed dit in zijne M. v. A.; „het eigenlijke tooneel” zeide hij „dat is de „ruimte *achter* het scherm, is niet eene voor het publiek „toegankelijke plaats.” De heer van der Kaay kwam hierop in de Tweede Kamer terug. Hij meende dat men van eene voor het publiek toegankelijke plaats niet een gedeelte kon afzonderen en dat dan eene voor het publiek niét toegankelijke plaats noemen. De Minister kon zich hiermede niet vereenigen en m. i. terecht. Het bezwaar van den heer van der Kaay zou reden van bestaan hebben wanneer er stond „in een voor het publiek toegankelijk lokaal”; dan zou de vraag zich kunnen voordoen: is het tooneel een deel van het lokaal of niet? Deze vraag zou naar de omstandigheden beslist moeten worden en er zou reden kunnen zijn voor bepaalde gevallen eene uitzondering te maken. Het woord „plaats” is echter geheel algemeen, omvat ook een gedeelte van een lokaal of een gebouw, en zoo kan het eene gedeelte eene voor het publiek wel-, het andere eene voor het publiek niet toegankelijke plaats zijn.

Al. 2. Is in het nieuwe ontwerp ongewijzigd gebleven. Vele en velerlei bezwaren werden echter hiertegen te berde gebracht. Zien wij eerst wat de Minister omtrent deze alinea in de Memorie van Toelichting opmerkte. „Eene „définitie van het woord *wapenen* bevat het ontwerp niet” zeide Z. E., „en ondergeteekende gelooft ook niet dat het „mogelijk is eene définitie te geven die aan het doel zou

„beantwoorden. Onder zekere omstandigheden toch, worden „tal van voorwerpen gevaarlijke wapenen welke in gewone „omstandigheden voorwerpen van dagelijksch gebruik zijn „en waarvan het bij zich dragen derhalve onmogelijk straf- „baar zou kunnen worden gesteld. Het schijnt daarom „beter aan de beoordeeling des rechters over te laten, wat „als wapen moet worden beschouwd. Ten einde echter „de bedoeling des wetgevers eenigszins aan te geven, „bevat het tweede lid eene énunthatieve opsomming „van de meest voorkomende rubrieken van wapenen.”

De minister wilde dus niet die voorwerpen, die in bijzondere omstandigheden als wapen, als verdedigingsmiddel worden gebruikt, tot de wapenen brengen, maar alleen die welke hoofdzakelijk ook tot dat doel gebezigd worden, wier bestemming het is als middel van verdediging of aanranding gebruikt te worden. Alleen in het dragen dáárvan kan men dan ook een gevaar voor de algemeene veiligheid zien. In de Memorie van Antwoord zette de minister zijne meening nog nader uiteen; deze was n.l. dat 1°. het voorwerp het karakter van wapen draagt; 2°. wat het karakter betreft, kan worden geassimileerd aan een der in de wet opgenoemde rubrieken. De vraag dus of het voorwerp het karakter van wapen droeg, werd ter beoordeeling aan den rechter overgelaten, maar na dit uitgemaakt te hebben moet hij nagaan of het gelijkenis vertoont met een der in art. 1 genoemde; *eenige* gelijkenis nu zal daarmede wel ieder voorwerp vertoonen dat tot wapen bestemd is, maar er buiten vallen aldus al die voorwerpen die,

zonder wapen te zijn, in toevallige omstandigheden als zoodanig gebruikt worden. Hierdoor is weerlegd de meening van hen die van oordeel waren dat gewone messen, zeisen, rieken, tot de wapenen konden gebracht worden; deze voorwerpen dragen niet het karakter van wapenen, zijn niet daartoe bestemd, kunnen het alleen worden in bijzondere omstandigheden, doordat men ze dan als zoodanig gebruikt. Had men nu de gemelde bedoeling beter kunnen uitdrukken dan in art. 1 is gedaan? Had men alleen van wapenen gesproken en dus alles aan den rechter overgelaten, dan had misschien menig rechter daartoe ook gebracht die voorwerpen die in bijzondere omstandigheden daartoe gebracht kunnen worden; maar dan zou gelden, wat herhaaldelijk bij de beraadslagingen werd gezegd, dat ieder voorwerp als zoodanig kan gelden; het blijkt ook gewoonlijk eerst wanneer er gebruik van gemaakt wordt. Nu merkte de heer Van der Kaaij in de Tweede Kamer wel terecht op, dat wapen alleen is een voorwerp, dat vervaardigd is tot zelfverdediging of aanval en voegde er zeer juist bij: „wanneer men zegt „dat iets als wapen kan gebruikt worden, dan duidt men „juist aan dat het geen wapen is.” Maar als hij dan zegt, dat ieder rechter wel weet wat een wapen is, dan wijs ik er op, dat het niet zoozeer de vraag is of ieder rechter dat weet, dan wel welke opvatting de rechter daaromtrent huldigt; daar toch ook dikwijls die voorwerpen die, zonder eigenlijke wapenen te zijn, als zoodanig gebruikt worden, in die omstandigheden wapenen worden genoemd.

Juist het geval dat de heer Van der Kaaij aanhaalde,

n.l. van art. 20 der wet op Vereeniging en Vergadering, toont de wenschelijkheid der redactie van art. 1 aan. Dat artikel verbiedt het dragen van wapenen bij openbare vergaderingen. Ik meen dat hier onder wapenen zullen kunnen en mogen gebracht worden voorwerpen, die in het bepaalde geval die bestemming blijken te hebben zonder in het algemeen als zoodanig te kunnen gelden. De minister drukte dit ook in zijn antwoord aan den heer Van der Kaaij aldus uit: „in eene openbare vergadering kan soms als wapen „worden aangemerkt, wat het volgens art. 1 al. 2 van dit „wetsontwerp niet zal zijn. Wanneer daar b.v. een zeker „aantal personen, elk van een vrij dikken stok voorzien, „binnendringen, kan de politie met de handhaving der orde „belast, te recht van oordeel zijn dat die stokken wapens „daarstellen waarvan het dragen in die vergaderingen „niet te pas komt.”

Een amendement van den heer Van der Kaaij om art. 1 al. 2 te doen vervallen werd verworpen.

Dan had men een définitie van wapenen kunnen geven. De Minister zeide hieromtrent in de M. v. T. en ook later herhaaldelijk, dat het niet mogelijk was er eene te vinden die aan het doel zou beantwoorden. In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer werd b.v. deze définitie in overweging gegeven: „(onder wapenen verstaat deze wet) alle „schietwapenen en alle scherpe en puntige voorwerpen, waar- „mede ernstig lichamelijk letsel kan worden toegebracht, „voor zooverre die niet gedragen worden ten einde te worden „gebezigd voor de uitoefening van eenig bedrijf of voor huis-

„houdelijke doeleinden.” De Minister wees er echter in zijn Antwoord op, hoe, al las men ook scherpe of puntige voorwerpen, de définitie toch onbruikbaar zou zijn, daar men dan b.v. des winters eene vergunning zoude noodig hebben om met een zoogenaamden sneeuwstok of ijshaak, te loopen. Nog slechter was eene définitie door den heer Moolenburgh in de Eerste Kamer als voorbeeld genoemd, nl.: „onder wapenen verstaat deze wet alle vuur- en andere „wapenen, thans onder den algemeenen naam van wapenen „bekend. Met wapenen worden voor de toepassing der wet „gelijk gesteld alle voorwerpen, die, hoezeer tot andere „doeleinden bestemd, gebezigd worden als middel tot aan- „randing van het leven, de veiligheid en den eigendom.”

Aan deze définitie kleefde juist de groote fout, dat daaronder allerlei voorwerpen vielen, die in bepaalde omstandigheden als wapen gebruikt werden, terwijl men deze juist wilde uitsluiten.

Wilde men eene définitie, dan had men kunnen spreken van: voorwerpen die gewoonlijk worden vervaardigd en bestemd zijn tot aanranding of verdediging.” Dit drukt m. i. het best uit, wat wij onder wapen verstaan. Behalve eene dergelijke définitie was er echter geen anderen weg in de wet te volgen dan de Regeering had gedaan. Want om eene limitatieve opsomming van wapenen te geven, dat is onmogelijk; deze zou voortdurend aangevuld moeten worden, en om deze aanvulling aan het Uitvoerend Gezag over te laten, is m. i. niet wenschelijk. Had men echter de genoemde définitie gekozen, dan zou men verschillende wer-

kelijke of vermeende bezwaren tegen de opsomming van al. 2 hebben opgeheven. Ten eerste waren er leden der Kamers, die de opsomming der vuurwapenen wilden vervangen door 't enkel noemen van schietgeweer. De Minister was hiertegen omdat hieronder niet zouden vallen „bommen en granaten”, die wel onder vuurwapenen vallen. Hierover ontspan zich een strijd tusschen den Minister en den heer Rooseboom. De laatste als deskundige beweerde: bommen en granaten zijn geen vuurwapenen. Hij beriep zich daarvoor nog op het woordenboek van Van Dale, volgens hetwelk vuurwapen en schietgeweer synoniemen zijn. De Minister kon zich hiermede niet vereenigen en bestreed het door den heer Rooseboom voorgestelde amendement om achter „vuurwapenen” te lezen „bommen en granaten”, vooral met de opmerking, dat hierdoor andere explosiebele voorwerpen zouden worden uitgesloten; ook die vielen dus volgens Z. E. onder vuurwapenen. Het amendement werd verworpen. Dit is nu m. i. te betreuren; door allerlei explosiebele voorwerpen tot de vuurwapenen te brengen, breidt men dit woord ver buiten de daaraan gewoonlijk gehechte beteekenis uit; had men bommen en granaten uitdrukkelijk genoemd, dan was door het slot „en dergelijke voorwerpen”, in deze gevallen voldoende voorzien.

Een ander bezwaar van den heer Rooseboom was gericht tegen het noemen van dolkmessen; hij achtte het verschil tusschen een dolkmes en een gewoon mes te gering om het dragen van het eerste met straf te bedreigen. Het verschil is, zooals bekend is, dat het dolkmes eene veer bevat, waar-

door men het lemmet vast kan zetten en tevens een handvat, waardoor het gemakkelijker als wapen kan gebruikt worden. De Minister verwees hiervoor naar de Déclaration waar ze ook genoemd werden. Een amendement om de dolkmessen weg te laten werd verworpen.

De Politie en Justitie zullen in dit opzicht nu zeker met veel tact moeten te werk gaan, daar dolkmessen volstrekt niet altijd het karakter van wapen dragen, maar dikwijls in plaats van gewone messen worden gebruikt.

Ten slotte sprak de heer Rooseboom nog over die zoogenaamde life-preserves of brass-knuckles, door den Minister vingerringen genoemd. Vielen die ook onder „dergelijke voorwerpen”? Volgens den Minister wel en hij beriep zich daartoe op een vonnis van de Rechtbank te Heerenveen van 11 Maart 1862, volgens hetwelk deze vielen onder de „autres armes offensives cachées et secrètes” van de Déclaration. Volgens den heer Rooseboom niet en hij zou daarvoor ook een amendement voorgesteld hebben, wanneer hij een goed Nederlandsch woord er voor had geweten, dat niet tot dubbelzinnigheid aanleiding gaf, zooals vingerring. M. i. had de heer Rooseboom hier ook gelijk; het beroep op genoemd vonnis gold hier niet, omdat de uitdrukking van de Déclaration veel ruimer is dan van onze al. 2; „dergelijke voorwerpen” wijst er toch op dat er eenige gelijkenis moet bestaan met een der genoemde wapenen en deze bestaat er voor die vingerringen niet, evenmin als voor het nog door den Minister genoemd voorwerp n. l. eene aalshuid met het eene eind bevestigd aan een stuk hout als hand-

stuk, terwijl aan het andere eind een looden kogel is gebonden.

Toch stelde de Minister in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer als vereischte: mogelijkheid van assimilatie aan een der genoemde rubrieken.

Door de door mij genoemde *définitie* te kiezen had men, meen ik, al deze bezwaren opgeheven. Toch moeten wij nu ook, dit blijkt duidelijk uit de voorbeelden van den Minister, alle voorwerpen die gewoonlijk als wapen dienst doen, als verboden wapenen beschouwen.

Daarentegen mogen wij er niet toe brengen voorwerpen, die niet het karakter van wapen dragen, ook al vertoonen zij gelijkenis met een der genoemde als: zware wandelstokken, gewone messen enz. enz. enz.

Art. 2 luidt: „Overtreding van het verbod in het vorige „artikel gesteld wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste „zeven dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

„Het wapen waarmede de overtreding plaats heeft, kan „worden verbeurd verklaard.

„Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen „jaar is verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van „den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is „geworden, kan hechtenis van ten hoogste vier weken of „geldboete van ten hoogste driehonderd gulden worden „opgelegd.

In het Oorspronkelijk Ontwerp was hechtenis van ten hoogste vier weken bij *récidive* imperatief bedreigd; in het Verslag der Tweede Kamer werd de wenschelijkheid betoogd

deze facultatief te stellen; de Minister gaf daaraan gehoor, maar meende dan ook de oplegging eener hoogere boete n. l. 300 gulden mogelijk te moeten maken. Door sommigen werd er ook op aangedrongen de verbeurdverklaring imperatief te stellen en eveneens eene imperatieve inbeslagneming. De Minister vond hiervoor geen reden en m. i. terecht; de noodzakelijkheid der inbeslagneming als dwangmiddel moet ter beoordeeling van het O. M. blijven, terwijl de verbeurdverklaring als bijkomende straf ook facultatief behoort bedreigd te zijn.

Art. 3 luidt: „De bepaling van art. 1 is niet van toepassing op openbare ambtenaren of beambten die krachtens voorschrift, gegeven door of vanwege het hoofd van het departement van algemeen bestuur waaronder hun werkkring behoort, het wapen bij zich mogen hebben, en voorts op hen die:

„1°. een wapen bij zich hebben dat behoort bij hunne ambtskleeding of bij de door hen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag gedragen kleeding;

„2°. deel uitmaken van de gewapende macht, van de rijks- of van de gemeentepolitie, voor zoover het wapen dat zij bij zich hebben tot hunne uitrusting behoort;

„3°. op weg zijn naar of van bijeenkomsten, bedoeld bij art. 21 der wet van 22 April 1855 (Stbl. n°. 32) tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van Vereeniging en Vergadering, mits voor het houden van die bijeenkomsten, voor zoover zij gevorderd wordt, vergunning zij verleend;

„4°. zonder lid te zijn van eene door Ons erkende ver-
 „eeniging als in art. 4 bedoeld onder leiding van militairen
 „deelnemen aan vrijwillige oefeningen in den wapenhandel,
 „en zulks gedurende den tijd voor die oefeningen verleend,
 „daaronder begrepen de tijd om zich naar en van de loop-
 „plaatsen te begeven;

„5°. krachtens de bepalingen van de wet op de jacht en
 „visscherij bevoegd om hetzij in open, hetzij in gesloten
 „jachtijd buiten openbare wegen en voetpaden zich met
 „schietgeweren in het veld te bevinden, van die bevoegdheid
 „gebruik maken, zich daartoe op weg bevinden of zich, na
 „van die bevoegdheid gebruik te hebben gemaakt, naar huis
 „begeven;

„6°. in dienst van personen in het vorige nummer bedoeld,
 „deze vergezellen of door hen belast zijn met het overbren-
 „gen van het wapen van of naar het jachtveld;

„7°. geen ander wapen vervoeren dan dat zoodanig is
 „ingepakt, dat het niet voor dadelijk gebruik kan worden
 „aangewend;

„8°. van den burgemeester hunner woonplaats schriftelijke
 „machtiging hebben om als deelnemer aan een optocht, een
 „in de machtiging aangewezen wapen bij zich te hebben,
 „gedurende den tijd mede in de machtiging uitgedrukt;

„9°. voorzien zijn van eene machtiging tot het bij zich
 „hebben van een wapen voor een bepaalden tijd afgegeven
 „door Onzen Commissaris in de provincie waar de aanvrager
 „woont, welke machtiging te allen tijde kan worden inge-
 „trokken.

„Het model dezer machtiging wordt door Onzen Minister
„van Justitie vastgesteld.

„De bepaling van artikel 1 is mede niet van toepassing
„op voor het publiek toegankelijke plaatsen, waar met ver-
„gunning van het bevoegd openbaar gezag oefeningen in het
„schieten worden gehouden, doch alleen voor zoover betreft
„het soort van wapen waarop de vergunning betrekking heeft.

Het oorspronkelijk ontwerp van dit artikel is tengevolge van in het verslag der Tweede Kamer gemaakte opmerkingen niet onbelangrijk gewijzigd geworden. De eerste alinea wordt daar n.l. niet gevonden. Nu werd gevraagd of ook niet moesten genoemd worden: officieren en hulpofficieren van justitie; de rechter-commissaris en griffier; burgemeesters en inspecteurs van politie. De Minister vereenigde zich hiermede, vooral geleid door de overweging dat het een zonderlinge toestand zou zijn, dat wanneer deze personen het mochten geraden achten zich door gewapende politiebeambten te doen vergezellen, zij zelf als superieure beambten niet gewapend mochten zijn. Bovendien zouden zij onverzeld zijnde ook dikwijls een middel van verdediging behoeven. De Minister meende dit echter niet te mogen beperken tot de genoemde, daar ook voor anderen als: deurwaarders (bij exécutie enz.) dezelfde reden bestaat. Hij meende daarom het best te doen de opnoeming dezer personen over te laten aan de Hoofden der verschillende Départementen van Algemeen Bestuur. Daaronder konden dan ook vallen zij, die zonder dat het wapen tot hunne uitrusting behoort, krachtens hunne in-

structie een wapen mogen dragen, b.v. de onbezoldigde rijksveldwachters, welke personen oorspronkelijk uitdrukkelijk in n°. 2 werden genoemd. Ieder Minister zal nu dus een lijst van ambtenaren moeten vaststellen, die tot zijn Département behooren en voor wie hij het dragen van wapenen in sommige omstandigheden wenschelijk acht.

In n°. 1 stond oorspronkelijk in plaats van „het boven hen gesteld openbaar gezag”, „de bevoegde macht”. In de Eerste Kamer werd nu de vraag gedaan: „Wat is openbaar gezag? Valt daar ook onder het Polderbestuur?” De minister beantwoordde deze vraag toestemmend, daar openbaar gezag is elk gezag dat een publiekrechtelijk karakter draagt. Als voorbeeld had de minister zelf genoemd een gepensionneerd officier, die verlof heeft zijn uniform te blijven dragen.

In n°. 2 zal men tot de gewapende macht moeten brengen de schutterij, zoolang de schutters als zoodanig dienst doen. Omtrent deze uitzondering werd meermalen opgemerkt, dat het wenschelijk zou zijn hier ook het dragen van wapenen door militairen te regelen en te beperken. Hier verklaarde zich de Minister tegen, ook na raadpleging van den Minister van Oorlog; de laatste was tegen eenig absoluut verbod in dien geest, en vooral in deze wet; hij meende door preventieve maatregelen, waarschijnlijk bedoelde Z. E. disciplinaire maatregelen, tegen misbruik voldoende te kunnen waken. Intusschen bleek uit een overgelegde statistiek, dat door militairen ruim vijftig keer per jaar misbruik werd gemaakt van hun wapen. Ook werd er op gewezen hoe

in Engeland zelfs onderofficieren buiten dienst alleen een stokje mogen dragen. De Minister meende echter, dat een dergelijk verbod de waardigheid van den militairen stand zou aantasten en zoo bleef het waken tegen dit misbruik der militairen toevertrouwd aan den Minister van Oorlog.

N°. 3 is bijna onveranderd uit het oorspronkelijk ontwerp overgenomen; alleen stond daar in plaats van „voor het houden van die bijeenkomsten” het woord „daarvoor”, hetgeen een minder duidelijken zin gaf.

Art. 21 der wet van 22 April 1855 spreekt van bijeenkomsten om zich in het hanteeren van wapenen te oefenen; worden deze op plaatsen in den regel voor het publiek toegankelijk gehouden of door meer dan tien personen bijgewoond, dan is vergunning van den Burgemeester noodig. Volgens de Memorie van Toelichting vond de minister het nu te omslachtig om voor het zich begeven naar en het terugkeeren van deze bijeenkomsten, waarvoor reeds vergunning bestond of waarvoor de wetgever geene vergunning had noodig geoordeeld, nog eens bijzondere vergunning te eischen.

Hieruit blijkt, al zou men het niet uit n°. 3 nu noodzakelijk moeten concludeeren, dat ook voor de deelnemers aan dergelijke bijeenkomsten van minder dan 10 personen, waarvoor geene vergunning van den burgemeester noodig is, geene vergunning om met een wapen heen en terug te gaan, vereischt wordt. In het verslag der Eerste Kamer werd hieraan een bezwaar ontleend; men meende, dat men dergelijke bijeenkomsten licht zoo kon organiseeren, dat men zich gewapend op straat bevindende, altijd kon geacht

worden daarheen op weg te zijn; dat zou het verbod geheel illusoir maken. De Minister antwoordde echter m. i. terecht, dat dit middel tot ontduiking der wet meer scherpzinnig was gevonden dan denkbaar in de praktijk.

In het verslag der Tweede Kamer werd gevraagd, of niet een bediende eener zoodanige vereeniging ook het recht moest hebben de wapenen der leden tehuis te brengen, even goed als de bediende van den jager. De Minister meende echter die uitzondering niet te behoeven toe te laten; men kon het ingepakt heen- en terugbrengen. Dit gaat voor die vereenigingen zeker met minder bezwaar gepaard dan voor jagers, ofschoon m. i. weinig bezwaar kan bestaan de vergunning tot die bedienden uit te breiden.

N°. 4 is nieuw in het gewijzigd ontwerp. Hier moet gedacht worden aan de juist in de laatste jaren veelvuldig voorkomende vrijwillige oefeningen in den wapenhandel van jongelieden, aanstaande militieplichtigen. Leerlingen van Gymnasia, Hoogere Burgerscholen enz., nemen daaraan deel onder de leiding van militairen, zonder echter eene bepaalde vereeniging te vormen.

N^a. 5 en 6 bevatten de noodzakelijke voorzieningen voor de uitoefening der jacht. Geheel overbodig zou het zijn voor hen die volgens de jachtwet bevoegd zijn de jacht uit te oefenen, nog eens eene bizondere vergunning tot het dragen van wapenen te eischen. De woorden der wet luiden zoo algemeen mogelijk. Dit was niet het geval met het eerste ontwerp; daar werd vereischt dat men zich in het bezit bevond van eene vergunning om te jagen. De Minister

merkte nu wel op, dat daaronder ook vielen zij, die volgens art. 12^b geene jachtacte of buitengewone machtiging noodig hebben, maar uit de woorden der wet bleek dit niet; dit werd in het verslag der Tweede Kamer ook opgemerkt. Maar bovendien vielen er niet onder de inwonende zoons beneden den ouderdom van 18 jaren, die volgens art. 7 zonder acte hun vader of diens jager jagende mogen vergezellen. De nieuwe redactie voorzag in die bezwaren.

Bovendien bevatte het eerste ontwerp de woorden: mits het wapen voor de uitoefening van het jachtbedrijf geoorloofd is. Men vond deze woorden bij de nieuwe redactie overbodig, ofschoon sommige leden der Tweede Kamer meenden, dat ook moest gesproken worden van „stootwapenen”, opdat zij die op herten- en zwijnenjacht gaan een hartsvanger konden dragen. De Minister merkte echter op, dat voor de personen van n°. 5, art. 1 niet gold en zij dus ook andere wapenen mochten dragen.

Is men hierdoor nu echter niet te ver gegaan, want nu kunnen die personen niet alleen voor de jacht noodzakelijke maar ook andere wapenen bij zich dragen; voor enkele daarvan bevat art. 15 Jachtwet eene verbodsbepaling, maar alleen voor „buiten openbare wegen en voetpaden”, niet voor den openbaren weg zelf. Dat ook de bedienden der jagers hunne wapenen mogen dragen en te huis brengen, is zeer te billijken.

N°. 7 treffen wij niet aan in het eerste ontwerp. Daar lezen wij als n°. 6: *a.* als fabrikanten van of handelaren in wapenen de gedragen wapenen overbrengen.

„b. in dienst van dezen met de overbrenging van de „gedragen wapenen zijn belast.

De Minister vond voor den handel en de fabricage deze bepalingen voldoende; de vrijstelling uit te breiden tot be- dienden van den eigenaar of tot den eigenaar van het wapen zelf, zou het doel verijdelen; ieder zou dan kunnen voor- wenden op weg te zijn naar den geweermaker of zwaard- veger. In het verslag der Tweede Kamer werd hiertegen opgemerkt, dat er geen bezwaar kon bestaan ook anderen tot het vervoer toe te laten, mits de wapenen in een be- hoorlijk gesloten doos of zak, en wat schietgeweer betreft ongeladen vervoerd werden. Door de nieuwe redactie vol- deed de Minister hieraan, behalve wat het ongeladen ge- weer betrof.

N°. 8 is onveranderd gebleven. Voor maskerades en andere optochten vond men het niet noodig machtiging van den Commissaris des Konings te eischen, maar vond men die van den Burgemeester voldoende. Men moet nu echter uit de woorden der wet opmaken, dat ieder deelnemer die schriftelijke machtiging moet hebben, terwijl m. i. eene algemeene machtiging in dit geval even goed zou voldoen.

N°. 9 treffen wij in het eerste ontwerp maar gedeeltelijk aan, n.l. de laatste alinea niet. Deze is er bijgevoegd met het oog op de schiettenten, waarop in 't verslag der Tweede Kamer opmerkzaam werd gemaakt.

De Commissaris des Konings is dus de persoon die dispensatie kan geven van het verbod en wel voor een bepaalden tijd, dien hij echter kan verkorten. Omtrent de

gevallen waarin deze zou verleend worden, zeide de Minister in de Memorie van Toelichting: „de doorlopende „vergunning hier bedoeld behoort niet te worden afgegeven dan in die gevallen waar de aanvrager kan aantoonen dat „zijne veiligheid op ernstige wijze gevaar loopt, en alleen „waar de persoon van den aanvrager de noodige waarborgen „oplevert dat van de hem verleende vergunning geen „misbruik zal worden gemaakt. Een deugdelijk onderzoek „naar een en ander zal derhalve aan de vergunning vooraf „moeten gaan. Het ligt in de bedoeling, door de inrichting „van het model der door den Commissaris des Konings af „te geven vergunning, er voor te zorgen dat aan de afgifte „een onderzoek door het O. M. voorafgaat, en dat het „slechts vrij zal staan een wapen van eene uitdrukkelijk „genoemde soort te dragen.”

Daar in het Ontwerp niet van een bepaalden tijd en intrekking sprake was, werd de Minister hierop in 't verslag der Tweede Kamer opmerkzaam gemaakt. In dat verslag en later herhaaldelijk, werd echter ook er op gewezen, dat de Burgemeester meer de aangewezen persoon was om de machtiging te geven.

De Minister was het hiermede echter niet eens; wel wilde hij het opdragen aan den Minister met recht tot delegatie, zoodat het voor dringende gevallen aan den Burgemeester kon worden gedelegeerd, maar in het algemeen vond hij den laatste niet den geschikten persoon. Men zal het hierin met den Minister moeten eens zijn; velen waren reeds bevreesd voor willekeur van den Commissaris, maar

deze is van de Burgemeesters zeker nog meer te vreezen. Dat het O. M. steeds zou moeten gehoord worden, hier- tegen verzette men zich in de Eerste Kamer; in de wet staat het dan ook niet en in het vastgestelde model is er ook geen sprake van zoodat de Commissaris in deze geheel vrij is. Ook meende men in de Eerste Kamer dat men steeds de vergunning bij zich zou moeten dragen evenals de jachtacte; de Minister vond dit echter te lastig voor hen die de vergunning hadden, terwijl zij het dikwijls uit eigen beweging zouden doen om allen last te voorkomen.

„Art. 4 luidt: Onder de gewapende macht bedoeld in „art. 3 worden begrepen de door Ons erkende vereenigingen „tot oefening in den wapenhandel, gedurende den tijd voor „die oefeningen bestemd, daaronder begrepen de tijd om zich „naar en van de loopplaatsen te begeven.

Dit artikel is onveranderd uit het eerste ontwerp over- genomen.

Zoo zagen wij dus de uitzonderingen op art. 1, waardoor, zooals de heer van Lijnden het in de Eerste Kamer uit- drukte, voor het gebruik van wapenen tot onschuldige doeleinden de noodige vrijheid is gelaten.

In het verslag der Tweede Kamer werd nog gevraagd of niet voor noodweer eene uitzondering moest gemaakt worden b.v. wanneer zich een dolle hond in de gemeente vertoonde. De Minister meende hieraan niet te kunnen voldoen, omdat dit in zoo ruime bewoordingen zou moeten gesteld worden, dat 't verbod daardoor illusoir werd.

De Heer van Tienhoven in de Eerste Kamer wilde eene

geheel andere regeling, n l. verbieden een wapen bij zich te hebben *zonder wettige reden*, evenals de Belgische wet van 1876 bepaalt: „Sans motif légitime”; de rechter zou dan te oordeelen hebben over de al of niet aanwezigheid dier reden.

Hij meende dat de veiligheid der burgers door art. 3 en 4 niet genoeg werd beschermd, dat er zich vele andere gevallen konden voordoen waarin het bij zich hebben van een wapen zeer gewenscht was.

De Minister kon zich ook hiermede niet vereenigen; hij meende dat de te verkrijgen machtiging hierin voldoende voorzag.

Een dergelijke vage uitdrukking als de heer van Tienhoven wilde, zou het ook zeer lastig maken eene werkelijke overtreding te constateeren. Omtrent het door hem opgemerkte geldt echter zooals van de geheele wet, dat hier zeer veel aan den tact der politie en justitie is overgelaten; dat deze wel onderscheid zullen moeten maken of iemand al dan niet deugdelijke reden had het wapen waarmede hij aangetroffen wordt, te dragen.

Art. 5 en 6 luiden :

„Het feit bij deze wet strafbaar gesteld wordt beschouwd „als overtreding.

„Art. 6. De Déclaration du Roi van den 23 Maart „1728 en het Decreet van den 2^{den} Nivôse an XIV worden „ingetrokken.”

Omtrent art. 6 valt nog op te merken, dat oorspronkelijk alleen van de verbodsbepalingen werd gesproken. Daar men

in 't verslag der Tweede Kamer twijfel opperde of dit wel de verbodsbepalingen betreffende de fabricage van wapenen omvatte, veranderde de Minister dit.

Daar naast deze wet de strafbepalingen der wet op Vereeniging en Vergadering en der Jachtwet zijn blijven bestaan, kunnen er gevallen van samenloop zich voordoen en gelden natuurlijk de gewone regelen.

BIJLAGEN.

I. Déclaration du Roi concernant le port des armes donnée à Versailles le 23 Mars 1728, enregistrée en parlement le 20 Avril suivant.

Louis par la grâce de Dieu, Roi de France et de Navarre; à tous ceux qui ces présentes lettres verront, salut. Les différens accidens, qui sont arrivés de l'usage et du port des couteaux en forme de poignards, des baiönnettes et pistolets de poche, ont donné lieu à différens réglémens et notamment à la déclaration du 18 Decembre 1660 et à l'édit du mois de décembre 1666; néanmoins; quelque expresse que soient les défenses à cet égard, l'usage et le port de ces sortes d'armes paraît se renouveler; et comme il importe à la sûreté publique que les anciens réglémens, qui concernent cet abus, soient exactement observés, nous avons cru devoir les remettre en vigueur. A ces causes nous avons dit et déclaré, disons et déclarons par ces présentes

signées de notre main, voulons et nous plaît que la déclaration du 18 décembre 1660, au sujet de la fabrique et port d'armes, soit exécutée selon sa forme et teneur; ordonnons en conséquence, qu'à l'avenir toute fabrique, commerce, vente, débit, achat, port et usage des poignards, couteaux en forme de poignards, soit de poche, soit de fusil, baiönettes, pistolets de poche, épées en bâtons, bâtons à ferremens autres que ceux qui sont ferrés par le bout, et autres armes offensives cachées et secrètes, soient et demeurent pour toujours généralement abolis et défendus; enjoignons à tous couteliers, fourbisseurs, armuriers et marchands, de les rompre et briser incessamment après l'enregistrement des présentes, si mieux ils n'aiment faire rompre et arrondir la pointe des couteaux en sorte qu'il n'en puisse arriver d'inconvèniens; à peine contre les armuriers, couteliers, fourbisseurs et marchands trouvés en contravention, de confiscation pour la première fois, d'amende de 100 liv., et interdiction de leur maîtrise pour un an, et de privation d'icelle en cas de récidive, même de peine corporelle s'il y échet; et contre les garçons qui travailleraient en chambre, d'être fustigés et flétris pour la première fois; et pour la seconde d'être condamnés aux galères; et à l'égard de ceux, que porteront sur eux les dits couteaux, baiönettes, pistolets et autres armes offensives, cachées et secrètes, ils seront condamnés en six mois de prison et en 500 liv. d'amende. Nous entendons néanmoins comprendre en ces présentes défenses, les baiönettes à ressort, qui se mettent au bout des armes à feu pour l'usage

de la guerre, à condition que les ouvriers qui les fabriqueront seront tenus d'en faire déclaration au juge de police du lieu et sans qu'ils puissent les vendre ni débiter qu'aux officiers de nos troupes, qui leur en délivreront certificat, dont lesdits ouvriers tiendront registre paraphé par nosdits juges de police. Si donnons en mandement à nos amis et féaux conseillers les gens tenant notre cour de parlement à Paris, à tous autres nos officiers et justiciers qu'il appartiendra, que ces présentes ils aient à faire lire, publier et registrer et le contenu en icelles garder et exécuter selon sa forme et teneur; car tel est notre plaisir. En témoin de quoi nous avons fait mettre notre scel à cesdites présentes.

Donné à Versailles, le vingt-troisième jour de mars, l'an de grâce mil sept cent vingt-huit, et de notre règne le troisième.

II. Décret Impérial qui interdit l'usage et le port des fusils et pistolets à vent (Bull. n°. 67). Du 2 Nivôse an XIV (23 Décembre 1805).

Art. 1er. Les fusils et pistolets à vent sont déclarés compris dans les armes offensives, dangereuses, cachées et secrètes, dont la fabrication, l'usage et la port sont interdits par les lois.

Art. 2. Toute personne qui, à dater de la publication du présent décret, sera trouvée porteur desdites armes, sera poursuivie et traduite devant les tribunaux de police correctionnelle, pour y être jugée et condamnée conformément à la loi du 23 Mars 1728.

Art. 3. Nos ministres sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent décret.

III. Décret Impérial qui ordonne l'exécution de la Déclaration du 23 Mars 1728, concernant le port d'armes (Bull. n°. 79). Du 12 Mars 1806.

Art. 1er. La déclaration du 23 Mars 1728, concernant le port d'armes, sera imprimée à la suite du présent décret, et exécutée conformément à notre décret impérial du 2 Nivôse dernier.

Art. 2. Notre grand-juge ministre de la justice est chargé de l'exécution du présent décret . . . .

Volgt de bedoelde déclaration.

IV. Décret impérial sur la mise en activité des lois françaises dans les départemens des Bouches-du-Rhin et des Bouches-de-l'Escaut, et dans l'arrondissement de Bréda.

Au palais impérial de Fontainebleau, le 8 Novembre 1810.

Napoléon, Empereur des Français, roi d'Italie, protecteur de la confédération du Rhin, médiateur de la confédération Suisse etc. etc. etc.

Sur le rapport de notre grand-juge ministre de la justice ;
Notre Conseil d'état entendu ;

Nous avons décrété et décrétons ce qui suit :

Art. 1er. Sont déclarés exécutoires dans les départemens des Bouches-du-Rhin et des Bouches-de-l'Escaut, et dans l'arrondissement de Bréda, réuni au département des Deux-Nèthes, à compter du 1 Janvier 1811, les lois, décrets et réglemens ci-après désignés ; et en con-

séquence, les diteslois et réglemens seront traduits en langue hollandaise, si fait n' a été, et insérés dans le Bulletin, dont la publication à été ordonné par l'article 2 de notre décret du 22 Juin 1810, savoir :

Le code pénal ;

Notre décret du 2 Nivôse an XIV qui interdit l'usage et le port des fusils et pistolets à vent ;

Notre décret du 12 Mars 1806, sur la déclaration du 23 Mars 1728 concernant le port d'armes.

V. Décret Impérial relatif à la mise en activité des Lois françaises dans les départemens de la Hollande (Bull. N°. 342)

Au palais des Tuileries, le 6 Janvier 1811.

Napoleon etc. etc.

Art. 1er. A compter du 1er Mars prochain les lois, réglemens et décrets impériaux, dont l'exécution dans les départemens des Bouches-du-Rhin et des Bouches-de-l'Escaut à été ordonnée par nos décrets du 22 Juin et 22 Novembre 1810 seront exécutoires dans les sept nouveaux départemens formés du territoire de la ci-devant Hollande, sans préjudice des modifications particulières qui ont été ou seront par nous apportées pour ces mêmes départemens.

VI. Art. 314 C. P. Tout individu qui aura fabriqué ou débité des stylets, tromblons, ou quelque espèce que ce soit d'armes prohibées par la loi ou par

des réglemens d'administration publique, sera puni d'un emprisonnement de six jours à six mois.

Celui qui sera porteur desdites armes sera puni d'une amende de seize francs à deux cents francs. Dans l'un et l'autre cas, les armes seront confisquées. Le tout sans préjudice de plus forte peine, s'il y échet, en cas de complicité de crime.

VII. Art. 484 C. P. Dans toutes les matieres qui n'ont pas été réglées par le présent Code et qui sont régies par des lois et réglemens particuliers, les cours et les tribunaux continueront de les observer.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

De verzekeraar is gehouden tot schadevergoeding jegens de naamlooze vennootschap, ook wanneer de schade te wijten is aan schuld van den directeur.

II.

Ook na Insolventverklaring en vereffening des boedels heeft de Rehabilitatie slechts de beteekenis van herstel in eer en goeden naam.

III.

Het beding van art. 297 W. v. K. werkt niet tegenover derden.

IV.

De rechterlijke macht is bevoegd bij ontstentenis van bestuurders, nieuwe bestuurders eener stichting aan te stellen.

V.

Ten onrechte besliste het Hof te Amsterdam bij arrest van 22 Oct. 1886 (W. n°. 3491) dat ten aanzien eener koopwaar, welke ten tijde der overeenkomst nog niet bestond, de plaats der levering is die, waar de koopwaar in gereedheid moet worden gebracht.

VI.

Bij genuskoop is het gevaar eerst voor den koper, wanneer het verkochte bij nadere overeenkomst individueel is bepaald.

VII.

De subrogatie van art. 1438 n°. 2 B. W. bepaalt zich tot de hypotheek die op dat goed zelf gevestigd is.

VIII.

Terecht is voor het misdrijf van art. 268 Sr. schrift geëischt; daaronder valt wel aangifte per telegraaf, niet per telefoon.

IX.

Onder „wettelijk voorschrift” in art. 184 Sr. zijn begrepen alle plaatselijke verordeningen.

X.

Onder art. 41 al. 2 kunnen ook handelingen vallen, die, doordat de aanval reeds heeft opgehouden, zelve een aanrandend karakter krijgen.

XI.

Met de actio negatoria kon men in het Romeinsch Recht geene schadevergoeding eischen, alleen opheffing der rechtsstoornis.

XII.

De betaling, gedaan in strijd met art. 472 Rv. is alleen van onwaarde tegenover den beslaglegger.

XIII.

Wanneer de civiele partij in een strafgeding over belediging ook aanplakking van het vonnis eischt, mag hierover door den rechter niet worden beslist.

XIV.

De bepaling art. 3 n°. 2 van de wet van 22 April 1855 (Stbl. 32) is in strijd met art. 9 al. 2 G. W.

XV.

Beter ware het om art. 96 G. W. zóó te wijzigen dat in al. 2 het woord „aanvaarding” in plaats van „vereeniging” gebruikt werd.

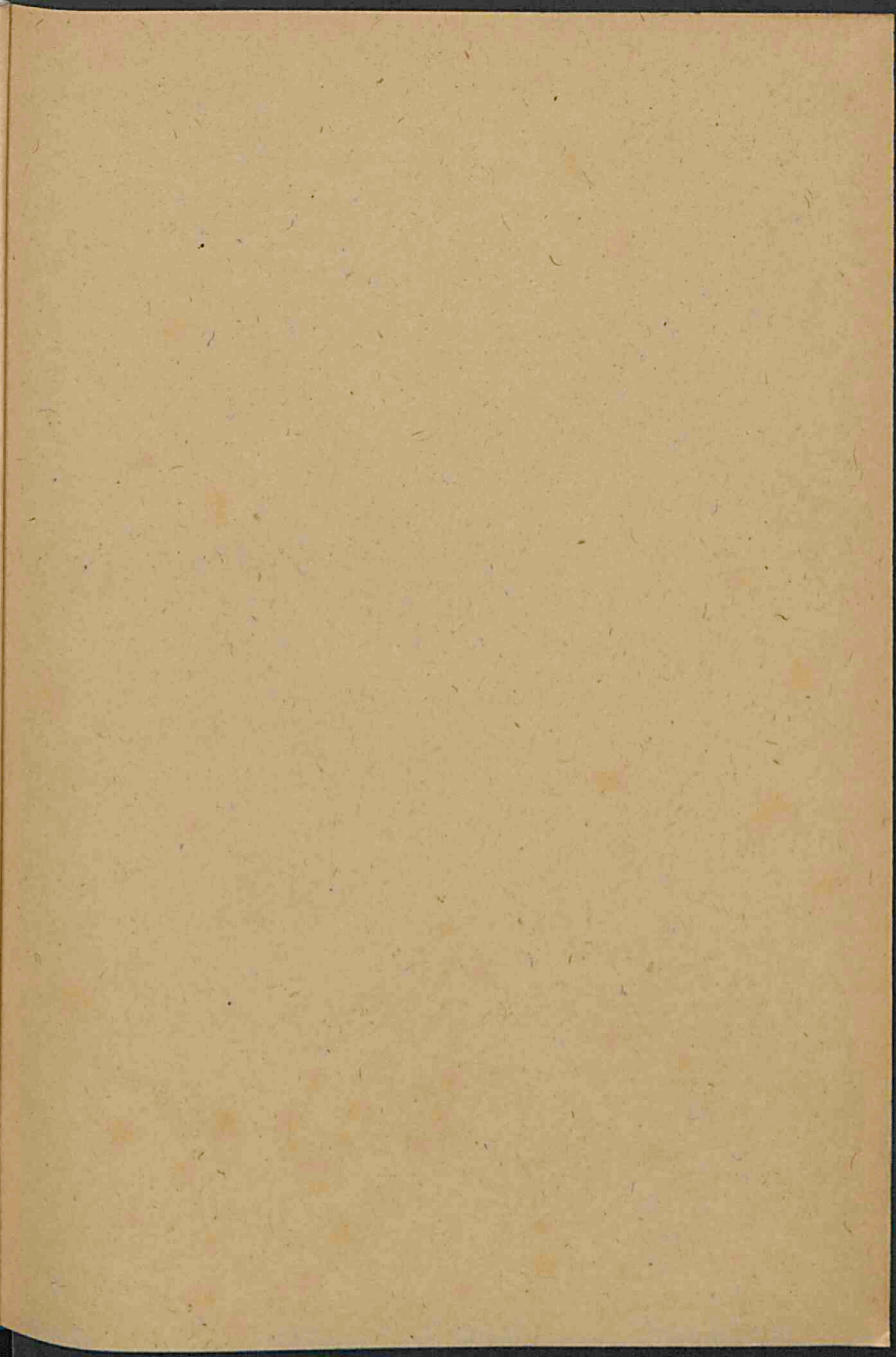
XVI.

Wanneer een ambtenaar iemands woning binnentreedt met overschreiding zijner bevoegdheid, is verzet geoorloofd.

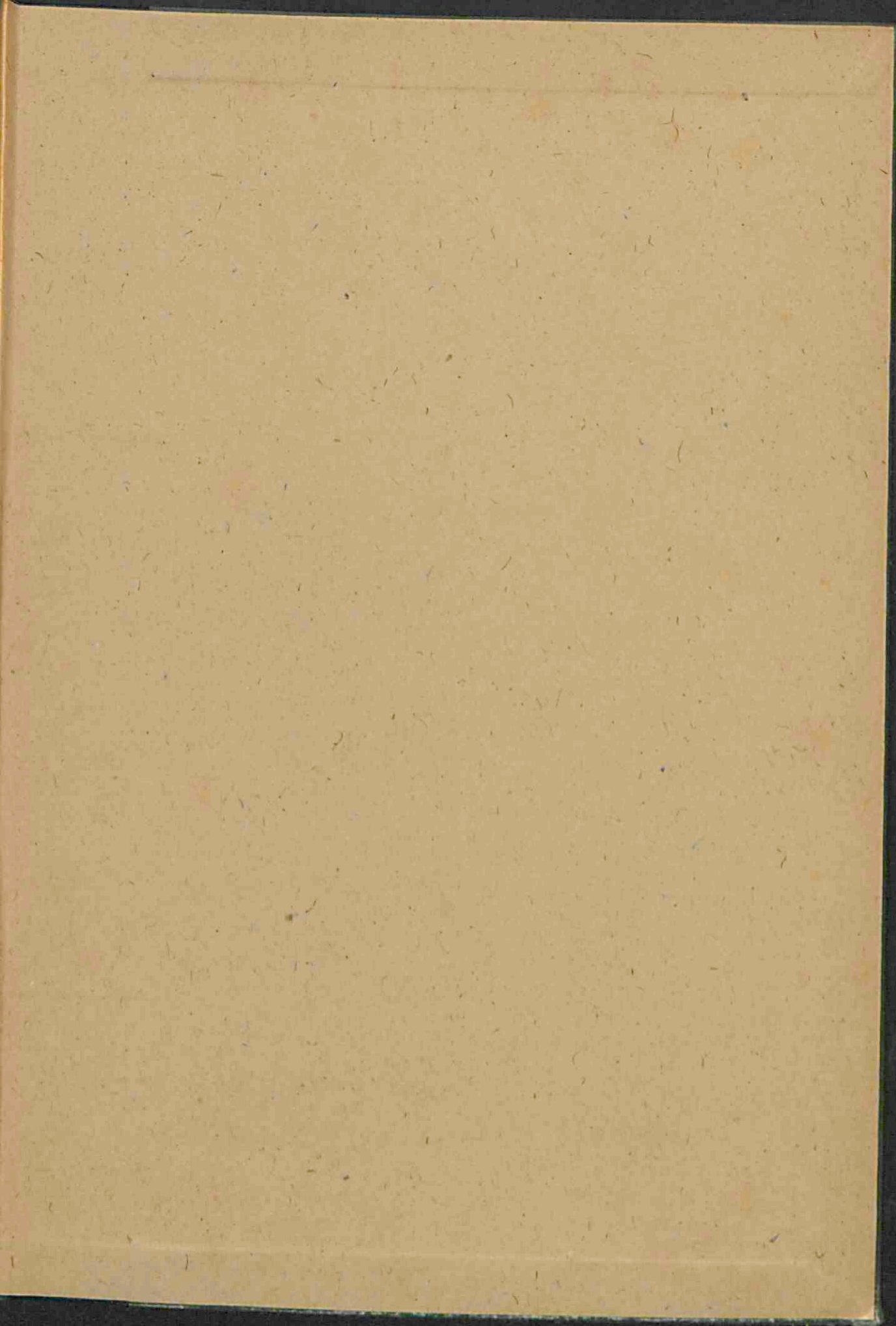
XVII.

Iedere sterke verandering in de waarde van het geld werkt nadeelig.

A